

V nedeljo 20
let donavske
konvencije

LJUBLJANA – Mednarodna konvencija o zaščiti porečja Donave bo 29. junija stara 20 let. Pomembna prelomnica je bilo slovensko predsedovanje konvenciji, saj so Nemčija, Avstrija, Češka, Slovaška, Madžarska, Slovenija, Hrvaška, BiH, Srbija, Črna Gora, Romunija, Bolgarija, Moldavija in Ukrajina leta 2010 sprejele načrt o upravljanju bazena reke Donave, poleg tega je evropska komisija tega leta sprejela strategijo za Donavsko regijo. Konvencija je za WWF (Svetovna fundacija za naravo) odlična podlaga za konstruktivno sodelovanje nevladnih organizacij z oblastmi v primerih, kot so zaščita ogroženih vrst rib, vrtnice mokrišč, pa tudi pri celovitem prostorskem načrtovanju.

Čebelam
prijazna
OŠ Medvode

LJUBLJANA – Družba BTC City in Čebelarska zveza Slovenije sta v sklopu projekta *Pomagajmo čebelic v mestu* kot čebelam najbolj prijazno šolo na območju Ljubljane z okolico izbrala OŠ Medvode. Komisijo so šole navdušile z uredjenimi cvetličnimi gredicami, skrbjo za sadovnjake, z ekološki vrtni in domiselno postavitvijo medovitih rastlin. OŠ Medvode bo za nagrado prešla učni čebelnjak ter sredstva za organizacijo čebelarstva krožka. Z natečajem želijo organizatorji predstaviti pomen čebelarjenja in izobraziti čim več mladih čebelarjev, ki bodo lahko v prihodnje skrbeli za nadaljevanje čebelarstva tradicije, tudi v mestih. Povprečen slovenski čebelar namreč dosega že častitljivo starost. Komisija je pri terenskem ogledu vseh sodelujočih šol ocenjevala izvornost, prostorsko umestitev rastlin, aktivnosti na šoli, željo mentorjev in učencev po učenju čebelarstva ter prostorske pogoje za ustrezno postavitev čebelnjaka.

Aerodrom
Ljubljana
trajnostno

ZGORNJI BRNIK – Pomemben del okoljskih prizadevanj Aerodroma Ljubljana je upravljanje z ogljikim odtisom v okviru programske sheme *Airport Carbon Accreditation*, ki prepoznava trud letališč za zmanjševanje emisij ogljikovega dioksida. Vanjo se je v petih letih vključilo že več kot sto letališč iz Evrope, Afrike in Azije, je sporočilo Združenje evropskih letališč. V Aerodromu Ljubljana imajo med posebnimi viri emisij največji vpliv na odtis porabe elektrike (61,6 odstotka), ogrevanje prostorov (19,4), prevozi na delo (9,4) in lastni vozniki park (9,3 odstotka), sledijo pa jim službene poti (0,3 odstotka) in generatorji (0,1 odstotka). Podatki za leto 2013 kažejo, da je družbi glede na leto pred tem uspelo oglični odtis zmanjšati za šest ton oziroma za dober odstotek. Okoljska politika Aerodroma Ljubljana sicer predvideva ogljikovo nevtralnost do leta 2020 in opredeljuje prehod na nizkoogljično družbo kot enega strateških okoljskih ciljev.

Nanodelci
iz pijač končajo
v okolju

LJUBLJANA – Nanodelci postajajo običajni v embalaži za hrano, v izdelkih za osebno nego, včasih pa jih dodajajo kar v hrano. Posledice za zdravje ljudi in okolje pa ostajajo večinoma neznan. Nova študija kaže, da lahko nanostrukture v hrani in pijačah reagirajo s celicami v prebavnem traktu, kar vodi v izločanje potencialno škodljivih snovi v okolje. Proizvajalci embalaže dodajajo nanodelce za učvrstitev materiala, za nadzor količine zraka, ki ga prepušča, pa tudi za preprečevanje vstopa mikrobov. Kot dodatki hrani in pijačam pa preprečujejo rast bakterij in plesni ali sproščajo hranila. Vendar ob povečani rabi nanodelcev rastejo tudi skrbi za zdravje in okolje. Testirali so osem komercialnih pijač s kovinskimi nanodelci in ugotovili, da lahko vodijo do poslabšanja prehrane in driske.

Pripravi **BORUT TAVČAR**Prihodnjic
v Zelenem Delu

Vožnja kolesarjev v naravnem okolju postaja nevarna, država pa tega nikakor ne zna urediti. Novosti tudi o ločenem zbiranju odpadkov. Pišite na zeleno@delo.si

Najboljše prakse okoljske rabe energije

Trajnost Na tednu trajnostne energije izmed 342 projektov izbrali šest najboljših, med 30 ni slovenskih

BRUSELJ – Med najboljšimi projekti so tudi vas sredi premogovnega območja, ki stavi na obnovljive vire, območje, ki izvažja bioglin, biorafinerija, brezplačno energetsko izobraževanje, pa tudi prenove stavb.

BORUT TAVČAR

V kategoriji komunikacije trajnostnih vsebin je prvo nagrado evropske komisije dobil britanski projekt ozaveščanja *SuperHomes*, ki ga izvaja Nacionalna energetska fundacija. Širijo pozitivno sporočilo, da je bivanje s petimi zvezdicami mogoče tudi ob zelo majhni porabi energije. V projektu so prepricali 400 lastnikov nizkoenergijskih hiš, da so svoje domove in izkušnje predstavili drugim. Tako se je prenove svojih stavb lotilo že 100.000 ljudi.

Mednarodna korporacija s sedežem v Franciji Schneider Electric je dobila nagrado v kategoriji izobraževanje. Brezplačni spletni program obsega več kot 350 tečajev, ki pomagajo energetikom do boljših odločitev. V spletnih posvetih sodeluje že 350.000 strokovnjakov.

Bioplin brez koruze

Med projekti v kategoriji poraba je bil za najboljšega izbran avstrijski projekt *MethaPower*. Ta ima največji avstrijski bioplinski napravo, popolnoma zaprt krog proizvodnje in porabe, nič emisij. Z bioplinom proizvajajo toploto in elektriko, pri čemer zamenjujejo zemeljski plin tudi izven območja projekta, izvažajo pa tudi elektriko. Ker je tako v Sloveniji kot Nemčiji velika težava bioplinskih naprav uporaba koruznega zrna, nas je zanimalo, kaj uporabljajo v Avstriji. Werner Wendt je povedal, da je osnova konjski, prašičji in perutninski gnoj, temu pa dodajajo odpadno biomaso s polj. Za večji učinek vse zmeljejo v kašo. Ostanek je uporaben kot gnojilo,

Poraba energije v Evropi mora postati bolj učinkovita, obnovljiva elektrika pa mora zamenjati nafto. FOTO BORUT TAVČAR

za 10 do 15 odstotkov bolj učinkovito kot nepredelan gnoj.

Obnova starih stavb

Vse stare stavbe imajo iste težave: slabo prezračevanje, slabo dostopnost in veliko porabo energije. V kategoriji življenje je tako za najboljšega prepoznal švedski projekt *Brogården – gradnja za prihodnost*. Več kot 70 odstotkov sedanjih stavb bo stalo tudi leta 2050, ko bodo morale emisije pasti za 80 do 90 odstotkov. Zato je nujno začeti obsežno obnovo. V projektu starih stavb zmanjšajo porabo energije za 75 odstotkov,

hkrati pa poskrbijo tudi za socialno primerno okolje.

Na področju prometa je najboljši finski projekt *UPM BioVerno*, v katerem iz papirne kaše in ostanke papirne industrije proizvajajo visoko kakovosten biodizel. To obnovljivo gorivo je uporabno v vseh dizelskih motorjih brez predelave, emisije pa zmanjša za 80 odstotkov v primerjavi s klasičnim dizlom.

V kategoriji upravljanja z energijo je zmagovalca energetska samostojna poljska vas Kiselice. Vložili so v vetrne elektrarne, njihov izkupiček pa vlagajo v kmetijske površine, proizvodno obnovljive energije, ure

dili so tudi daljinsko ogrevanje za skupnost. Vse ima še večji pomen, saj so Kiselice v najbolj premogovnem območju v Evropi. Pripravljenici projekta so nagrado sprejeli kot potrditev, da vsa leta dela niso bila zaman in da so na pravi poti.

Še veliko dela

Take dobre prakse se morajo širiti, se strinjajo v evropski komisiji. Med drugim dokazujejo tudi to, da komisija ni le združba birokratov, ki se vtikajo v življenje vseh, tudi z malenkostmi, kakršno je označevanje izdelkov z energetske nalepkami. To je bil namreč očitek

nekaterih strank med volivtami evropskih poslancev.

Težava je tudi to, da majhna in srednja podjetja še vedno ne vedo, koliko lahko dobijo iz evropskih programov, bank pa trajnostna energija ne zanima. Majhna, na državo vezane in razdrobljene družbe so tudi ovira za učinkovit promet; Evropa je namreč prometno zelo neučinkovita, tako vsaj menijo v korporaciji UPS, ki ima po svetu 400.000 uslužbenecov. Če taka organizacija posveti nekaj pozornosti učinkoviti vožnji, zmanjševanju števila kilometrov in podobno, lahko na leto prihrani 15 milijonov

Umanotera bo ozaveščala s podjetniškimi eko zajtrki

Okolje in podjetništvo Pričakujejo, da bodo s projektom ustvarili močno blagovno znamko

LJUBLJANA – Umanotera je že vrsto let dejavna v krepitvi razvoja družbe v ekološko in trajnostno smer. Nov projekt se osredotoča na organizacijo podjetniških eko zajtrkov, kjer bodo predstavljali aktualne teme in realne primere naravovarstvenih vidikov varstva okolja in spodbujali podjetništvo.

»Menimo, da lahko s projektom ustvarimo močno blagovno znamko, ki bo pozitivno prispevala k doseganju v slovenskem ekološkem podjetništvu. Želimo zaokrožiti naše dejavnosti in doslej zbrane ugotovitve, znanja, stike ... uporabiti za uspešno izvedbo podjetniških zajtrkov. Projekt je potreben, saj smo po mreženju in izmenjavi informacij prepoznali potrebo zelenih podjetnikov in posameznikov, ki to hočejo postati. Do

teh ugotovitev smo prišli s pilotno izvedbo prvega eko podjetniškega zajtrka, kjer smo na podlagi takojšnjega odziva in kasnejše spletne ankete opazili veliko zanimanja za ekološko obarvane dogodke. Dogodek je preseagal naše prostorske zmoglosti, zato smo morali med prijavljenimi opraviti selekcijo,« pravi Matej Godnič iz Umanotere.

Prvi namen projekta je krepitev zelena podjetništva v okviru zelene ekonomije, ciljna skupina projekta so zeleni podjetniki, ki se bodo med seboj povezovali na zajtrkih. »Namen je torej mreženje s ciljem krepitve specifičnih znanj za zeleno podjetništvo na eni strani in pridobivanje teh znanj na drugi strani. S tem se vzpostavi celotna veriga od proizvodnje, prebiti pa vse do končnih kupcev. Slikovit primer smo doživeli na našem prvem testnem zajtrku, kjer smo gostili podjetnico Fanči Perdih iz podjetja Amarant. Perdihova je pritegnila proizvajalce ekološke

hrane, ponudnike zelenih malic in kosil, predstavnik šol in vrtcev. Vse našete udeležence lahko dojemamo kot potencialne kupce končnih izdelkov. Veseli nas, da so udeleženci dobili vse potrebne informacije, podjetniki pa oporo pri svojih idejah, kar krepki ekološki podjetniški sektor,« pravi Godnič.

Drugi namen je, da z javnim predstavljanjem dobrih praks sektor zelenega podjetništva umestijo v okolje. »Zeleni podjetniki s komuniciranjem razvijajo svoj trg in dosejajo potrošnike oziroma potencialne kupce svojih izdelkov oziroma storitev. Po drugi strani pa dosejajo tudi tiste, ki niso neposredno povezani s projektom ter jih lahko primeri dobrih praks in dosežki podjetnikov navdušijo za zeleno podjetništvo. Potencialno povabljene zeleni podjetniki so že pokazali interes za sodelovanje,« še pojasni Godnič.

BORUT TAVČAR

Zanimanje za prvi eko zajtrk je bilo večje od organizatorjevih prostorskih kapacitet. FOTO UMANOTERA

Umazano embalažo je težje predelati, pa še smrdir

Ločeno zbiranje Za kakovostno recikliranje, ko je odpadke mogoče ponovno uporabiti, je treba pravilno ločevati

LJUBLJANA – Evropska unija je jasno začrtala novo strategijo glede količin in kakovosti recikliranja odpadkov. Z upoštevanjem te strategije naj bi dosegli novo evropsko družbo recikliranja. Njen cilj je omejiti odpadke ter jih uporabiti kot vir sekundarnih surovin.

Recikliranje odpadkov je pomemben proces, ki omogoči ponovni izkoristek odpadka, ki bi drugače

pristal na odlagališču. Proces recikliranja je povezan s stroški, ki nastanejo pri zbiranju in pripravi odpadkov za nadaljnje recikliranje, s katerim pridobimo sekundarne surovine. Kljub temu pa ima velikokrat več prednosti kot pridobivanje primarnih surovin iz naravnih virov. Pridobivanje primarnih surovin je velikokrat povezano z negativnimi vplivi na okolje, kakršni so na primer krenje gozdov ali onesnaževanje vodnih virov. Včasih se za pridobivanje primarnih surovin porabi več energije in so potreb-

ne daljše transportne poti ali pa je samo pridobivanje zelo oteženo. V takih primerih je recikliranje boljši odgovor, saj se izdelek po izteku njegovega roka uporabe ponovno izkoristi.

Cilj evropske družbe recikliranja naj bi torej bil izkoristiti prednosti uporabe recikliranih materialov pri proizvodnji novih izdelkov. K izpolnitvi tega cilja bo pripomoglo ozaveščanje o kakovostnem recikliranju. Proces recikliranja pa je ustrezne kakovosti le, če dobi odpadke zadovoljive kakovosti. K

temu lahko pripomore vsak posameznik sam s pravilnim ločevanjem odpadkov, veliko pa tudi podjetja, ki pri načrtovanju izdelkov upoštevajo eko dizajn izdelka.

Zberemo le 40 odstotkov
komunalnih odpadkov

O pravilnem ločevanju odpadkov je bilo napisanega že veliko, vendar v Sloveniji odstotek še vedno ni primeren, da bi se lahko hvalili z njim, saj ločeno zberemo le okoli 40 odstotkov komunalnih odpadkov. Pravilno ločevanje pomeni ne samo odložitve odpadke v ustrezen zabojnik, ampak tudi, da je na primer odpadna embalaža izpraznjena in ne vsebuje ostankov hrane. Razne nečistoče, ki se pojavljajo med odpadki, ali odpadki, ki v določeni zabojnik ne sodijo, vplivajo na kakovost recikliranja.

Zelo pomembno je, da v zabojnik za steklo odložimo samo embalažno steklo. Torej izpraznjene steklenice pijač, kozarce za vlaganje, stekleno embalažo kozmetičnih izdelkov in zdravil ter drugo stekleno embalažo. Zbrana steklena embalaža se nato v postopku reciklaže spet predela v embalažno steklo. Okensko steklo, keramika ali druge vrste stekla, ki se po pomoti znajdejo v zabojniku za ste-

kle, vplivajo na kakovost recikliranega stekla. Zato jih je potrebno zbirati posebej in jih odpeljati na zbirni center ali oddati ob zbiranju kosovnega odpadka.

Tudi na kakovost ločeno zbrane embalaže vplivajo odpadki, ki v ta zabojnik ne sodijo. Negativen vpliv imajo nečistoče v obliki ostankov hrane in pijač, ki jih ne izpraznimo iz embalaže in onesnažijo celoten zabojnik. Posledica pa ni samo slabša kakovost materiala za reciklira-

nje, ampak tudi neprijeten vonj, ki se širi iz zabojnika. Pri zabojniku za papir pa je pomembno, da vanj odložimo le papir in kartonsko embalažo, ki nista onesnažena z oljem ali drugimi tekočinami.

Svoj delež k dosegu družbe kakovostnega recikliranja lahko dodamo sami že samo s pravilnim ločevanjem odpadkov. Drugi del pa je odvisen od gospodarstva, usmerjenega v zelene strategije za izboljšanje kakovosti recikliranja.

PARTNERSTVO ZA OKOLJE

Evropski projekt LIFE10 INF/SI/136 Ločujmo odpadke vodi družba Slopak d.o.o., partner je Delo d.d. Vrednost projekta je 671.558 evrov. Partnerja Slopak in Delo sofinancirata 51 odstotkov (342.495 evrov). Evropska unija s podporo finančnega mehanizma LIFE+ sofinancira 49 odstotkov (329.063 evrov). Zelena stran je v celoti namenjena projektu LIFE10 INF/SI/136.

Na vaša vprašanja o ločevanju odpadkov in varovanju okolja bomo poiskali odgovore. Vprašanja pošljite na naslov: zeleno@delo.si

Odpadna embalaža naj bo brez ostankov hrane. FOTO IGOR ZAPLATIL